

Yükseköğretimde Pandemi Dönemi Uzaktan Öğretim Uygulamalarının İncelenmesi ve Deneyimler Üzerinden Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikası Önerilerinin Oluşturulması

Prof. Dr. Selçuk KARAMAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Bu projenin amacı yükseköğretimde pandemi dönemi (PD) uzaktan öğretim uygulamalarının yaşanan tecrübeler ışığında incelenerek, oluşan koşullara göre yeni dönem uzaktan eğitime yönelik politika karar çerçevesinin oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Bu genel amaç kapsamında projede; nicel ve nitel verilerin birlikte toplandığı karma araştırma yöntemlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel kısmında tarama yönteminden faydalanırken, nitel kısmında durum çalışmasından yararlanılmıştır. Projenin nicel safhasında hazırlanan anketlere 111 üniversiteden 10.370 öğrenci, 29 üniversiteden 42 yönetici, 86 farklı üniversiteden 999 öğretim elemanı ve 15 üniversiteden 55 destek personeli katılmıştır. Projenin nitel aşamasında, 34 üniversiteden PD uzaktan öğretim uygulamalarında farklı görevlerde rol almış 54 katılımcı (1 rektör, 9 rektör yardımcısı, 3 açıköğretim yöneticisi, 22 UZEM yöneticisi, 17 alan uzmanı) ile yarı yapılandırılmış 11 online odak grup görüşmesi yapılmıştır. Ayrıca 10 farklı üniversiteden 10 öğretim elemanı ile yarı yapılandırılmış online odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Nicel verilerin analizinde fark testleri için bağımsız örneklem t-test ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılırken, ilişki karşılaştırması için Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın nitel kısmında ise odak grup görüşmelerinin çözümlemeleri ve 189 üniversiteye ait PD faaliyet raporları içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Uzaktan öğretim sürecindeki kurumsal ve bireysel deneyimler öğrenci, öğretim elemanı, yönetici ve destek personeli perspektifinden ortaya konulmuştur. Bu kapsamda paydaşların süreçte kendi deneyimleri ve diğer paydaşların attığı adımlarla ilgili yaklaşımları ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca süreçte rol alan kişilerin tercih, memnuniyet uyum ve beklentilerinin ilişkili olduğu bireysel ve çevresel faktörler belirlenmiştir. Proje kapsamında ulaşılan diğer önemli bir sonuç ise, 10 boyuttan oluşan bir politika çerçevesidir. Önerilen bu politika çerçevesinin yanı sıra, altı bileşenden oluşan pandemi veya eğitime engel afet benzeri durumlar acil durum eylem planı tasarım çerçevesinin bileşenleri ve bu bileşenlerin özellikleri belirlenmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar tartışılmış, uygulamaya ve araştırmaya yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, COVID-19, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Öğretim, Acil Uzaktan Eğitim